

LIV

- Norsk stramning - symbolpolitik?
- Ungdom for livet
- Barrieren der giver liv

40 DAGE FOR LIVET

Retten til Liv

MEMLESSKAB

Årskontingent:

Enlige ..... kr. 125,-
Ægtepar ..... kr. 200,-
Studerende og unge under 18 år .... kr. 75,-

Giro: +1-923-8417

Netbank Handelsbanken: 7625 1359220

Mobilepay: 86916

REDAKTION

Søren Stidsen, Vibe Ryberg
og Ellen Højlund Wibe (redaktør)

Grafisk design: Graphic Care

Tryk: Øko-Tryk

Oplag: 2.000 stk.

ISSN: 1902-4967

SEKRETARIATET

Landssekretær

Ellen Højlund Wibe
Cedervej 1, Stjær,
8464 Galten
Tlf. 47 52 44 84
jegvilleve@rettentilliv.dk

ABORTLINIEN

Abortlinieleder

Marianne Jørgensen
Tlf. 91 89 04 83
leder@abortlinien.dk

Telefonrådgivning: 48 39 48 48

åben hver dag mellem kl. 19.00 og 22.30.
Brevkasse: www.abortlinien.dk/brevkasse
Mailrådgivning: post@abortlinien.dk
www.abortlinien.dk

KOMMUNIKATION/WEB

Kommunikationssekretær

Kerstin Hoffmann
Tlf. 25 77 67 57
web@rettentilliv.dk
www.rettentilliv.dk

ØKONOMI

Regnskabsfører

Bodil Kousgaard Fomsgaard
Oldagerparken 32
6900 Skjern
Tlf. 40 68 44 43
bodilfomsgaard@gmail.com

BESTYRELSE

Formand: Jens Vindum, administrationschef
Nikolaj Henriksen, projektleder
Hanne Kjærgård Rønn, jordemoder
Maria Jensen, sygeplejerske
Ketty Dahl, lærer og galleriejer
Elin Donskov, arkitekt
Birgitte Laursen, organisationsudvikler

LEDER

RUGEMODERSKAB?

HVEM TÆNKER PÅ BARNET?

Ellen Højlund Wibe, landssekretær

I begyndelsen af det nye år blev rugemoderskab igen sat til debat. En kvinde havde indvilliget i at være rugemor for to barnløse par på samme tid, men fortalte parrene at hun ikke var blevet gravid af behandlingerne, som foregik på Cypern. Senere fandt begge par ud af, at de var blevet snydt. I dag er de to tvillinger, som blev født for 2 år siden, hos kvinden. Loven foreskriver, at det er den fødende kvinde, der skal betragtes som mor til børnene, men kvinden er i dag sigtet for bedrageri.

En sådan sag viser, hvor grotesk tingene kan blive, når det forståelige ønske fra et par om at få sit " eget " barn sætter alle andre hensyn ud af spil.

I Indien er rugemoderskab en milliardindustri, og også andre lande er godt med. Børn er gjort til en vare, og kvindekroppen er kommercialiseret. I Danmark er det ulovligt at betale nogen for at være rugemor, ligesom også andre krav på området gør det nærmest umuligt at bruge en rugemor i Danmark. Der argumenteres imidlertid for tilladelse til altruistisk rugemoderskab, hvor spørgsmålet om fortjeneste er ude af billedet. Men løser det alle problemer?

Hvad hvis rugemoderen alligevel ikke vil af med det barn, hun har båret og født? Skal hun tvinges til det? Og ikke mindst: hvem tænker på barnet? Det er nedbrydende for den naturlige samhørighed mellem barnet og dets forældre, når barnet gøres til et produkt, der skal opfylde voksne menneskers behov – et produkt man tilsvarende kan skaffe sig af med, hvis det kommer på tværs eller er fejlbehæftet.

Det er med rugemoderskab som med andre behandlingsmuligheder for barnløse par: Etikken bør vægte højest, også selvom det indebærer fravalg af en mulighed for det barnløse par. Børn er trods alt en gave, ikke et krav.

NORSK ABORTSTRAMNING LIGNER DESVÆRRE SYMBOLPOLITIK

Af Søren Stidsen, cand. theol

Efter flere måneders politisk uro i Norge lykkedes det endelig statsminister Erna Solberg at samle en ny regering den 17. januar. For at kunne få flertal har Solberg måttet samle partier, som ellers normalt ikke samarbejder. Den nye regering består således af Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Et af de store stridsemner har været Kristelig Folkepartis krav om stramning af abortlovgivningen, hvilket ikke har været populært hos de andre partier, men som er kommet med i det nye regeringsgrundlag. Det fremgår, at regeringen vil arbejde for at reducere antallet af uønskede graviditeter og derigennem antallet af aborter med en tredjedel over de næste ti år, og at lovgivningen skal ændres, så det

ikke længere er muligt for kvinder, der venter mere end et barn, at få aborteret et eller flere fostre og således kun føde et barn, såkaldt fosterreduktion.

Selvom der er tale om en sejr for Kristelig Folkeparti, så er det en meget lille sejr, og man må frygte, at der mest er tale om symbolpolitik. Det er desværre billigt at skrive i regeringsgrundlaget, at man ved bedre oplysning og undervisning vil forhindre uønskede aborter, og lykkes indsatsen ikke, er der næppe mange nordmænd, der vil huske, at det stod der, så det bliver næppe en stor prioritet for de andre partier.

Det er også tvivlsomt, hvor stor betydning forbuddet mod fosterreduktion vil få. Der foretages under tyve fosterreduktioner i Norge hvert år, og

kun omkring halvdelen af disse vil blive forbudt, da de resterende foretages efter abortgrænsen, der ligesom i Danmark ligger ved 12. uge. Efter tolvte uge kræves en tilladelse fra abortnævnet, og den mulighed vil stadig være der. Nævnet giver aldrig afslag på fosterreduktioner, da holdningen er, at fosterreduktion øger sandsynligheden for, at det overlevende foster fødes sundt og raskt. Frygten er derfor, at de kvinder, der ellers ville kunne få foretaget fosterreduktion før tolvte uge nu blot vil få det efter en behandling i abortnævnet i stedet, og at loven ikke vil redde liv.

Vi har lov at håbe, men det ser ud til, at den norske abortstramning mest af alt er symbolpolitik.

Rettelse til forrige nummer: Der havde indsneget sig en fejl i teksten om Færøernes abortkamp. Teksten lød: Der foretages 50 aborter om året pr. levendefødte barn. Det korrekte er: Mellem 2010 og 2014 blev der foretaget 50 aborter pr. levendefødte børn på Færøerne.

UNGDOM FOR LIVET

HVAD ER DET, ALLE SUCCESFULDE BEVÆGELSER HAR HAFT TILFÆLLES? DE KÆMPER FOR NOGET, DE MENER, ER EN GOD SAG, OG DE FØRES FREM AF UNGE PASSIONEREDE MENNESKER, DER IKKE UNDSKYLDER SIG SELV. I PRO-LIFE BEVÆGELSEN I DANMARK HAR VI DET FØRSTE, MEN HAR VI NOK AF DET SIDSTE?

Af Marie Ibsen Hoffmann

Min søster videresendte mig en dag en mail med en invitation til en pro-life konference i Wien kaldet *Impact*. Mærkeligt. En pro-life konference for unge i Europa? Det havde jeg aldrig hørt om før. Jeg sagde ja af ren nysgerighed. Så står jeg pludselig der i en bygning i Wien fyldt af unge mennesker fra Tyskland, Schweiz, Spanien, Irland, England, Østrig og Kroatien, der alle står i spidsen for at få legaliseret abort stoppet i deres hjemland. Det var en fed følelse. Der var så meget vilje og energi i væggene. Men vigtigst af alt var der en stolthed. En stolthed over at kæmpe for de svage i samfundet. En stolthed der skabte fællesskab og tiltrækningskraft.

I USA har associationer med pro-life

bevægelsen i løbet af 10 år ændret sig fra gamle mænd foran abortklinikker, til unge mennesker med et budskab om kærlighed. Alt det skete, fordi der var nogle unge studerende, der besluttede sig for at starte ungdomsorganisationen *Students for Life*.

Bethany Jansson, som står bag konferencen, har længe været aktiv i *Students for Life* og er nu blevet ansat i det østrigske *Jugend für das Leben*, som er en af landets største pro-life ungdomsorganisationer. Hendes vision er tydelig: et Europa der ser ufødte børn som mennesker med rettigheder og værdi. Måden at komme derhen er, ifølge hende selv, gennem de unge. Unge mennesker med passion og energi og med kærlighed ikke

"I ET LAND SOM DANMARK, HVOR DEN FRI ABORT ER NÆSTEN URØRLIG I DEN OFFENTLIGE DEBAT, HAR VI NETOP BRUG FOR UNGE, DER TØR YTRE DERES HOLDNING. FOR DER ER MANGE DANSKERE, SOM MENER, DET ER EN GOD SAG!"

för Students Jugend für das Leben Europe for Life

kun til det ufødte barn, men til alle, til kvinder, til dem der har brug for beskyttelse og til samfundet.

En ny international ungdomsorganisation, Europe for Life, er ved at starte op til foråret, og mit spørgsmål er: Hvad skal vi gøre i Danmark, for at blive en del af denne bevægelse?

Når jeg ser på pro-life bevægelsen i Danmark, stiller jeg tit spørgsmålet: Hvor er alle de unge? I et land som Danmark, hvor den fri abort er næsten urørlig i den offentlige debat, har vi netop brug for unge, der tør ytre deres holdning. For der er mange danskere, som mener, det er en god sag! Deres stemmer bliver bare ikke hørt, fordi vi ikke tør fornærme ved at have en anderledes holdning med

et tydeligt, moralsk standpunkt. En morale vi bliver nødt til at forholde os til i Danmark, og som ikke bliver bragt på dagsordenen af sig selv. Jeg tror ikke, det er fordi, vi unge er ligeglade. Jeg tror bare, at vi mangler et sted, hvor vi kan få lov til at være stolte af at beskytte det ufødte liv. Et sted hvor der er fællesskab og sammenhold, og hvor man ikke er bange for at sige sin mening, selvom samfundet finder det upopulært. Det er de færreste af os, der kan leve af principper alene. Derfor skal vi skabe fællesskab!

Det kan da ikke være så svært.

ABORT ER DEN MEST UDBREDTE **DØDSÅRSAG I VERDEN. 42 MILLIONER SMÅ MENNESKELIV OM ÅRET. EN GLOBAL KATASTROFE.**

I DANMARK DREJER DET SIG OM GODT 15.000 ABORTER OM ÅRET.

HVAD STILLER VI OP? HVAD **KAN** VI STILLE OP? HVAD KAN LILLE **JEG** DOG GØRE?

PROLIFE I USA HAR VIST EN VEJ ...

DET BEGYNDTE I AFMAGT

I 2004 mødtes et lille udvalg på fire prolife folk i en mindre by, Bryan i Texas. De havde været i gang i nogle år i området, men uden synlige resultater, snarere tværtimod. I en stemning af håbløshed udbød en: Vi har virkelig brug for Guds hjælp!

I den næste time bad de intenst om Guds ledelse. Efter bønnen kom det spontant fra en af dem: *Hvad med 40 dage?* Det havde rumsteret i hans hoved, mens de bad: 40 dage. De mange udsagn fra bibelen, hvor Gud gentagne gange bruger 40 dages rammen til at forandre og forberede mennesker til en særlig mission. Ikke mindst Jesu 40 dages bøn og faste i ørkenen som indledning til sin gerning.

At det var fokus på bøn, der skulle puttes ind i de 40 dage, stod hurtigt klart for dem. Bøn, der bevidstgjorde dem om, at for Gud var alting muligt, selv afvikling af abort. Og uden bøn til Ham var deres kamp håbløs.

NÅR GUD VELSIGNER

De 40 dages bønnekampagne – eller 40 Days for Life, som blev kampagnens navn – startede som et lokalt projekt i deres egen by i 2004. Abortraten faldt det år med 28 % i denne by. Allerede 3 år senere, i 2007, havde konceptet bredt sig til 33 stater i USA. I dag er 50 lande i hele verden med i lignende kampagner.

I USA (og flere andre lande) foretages abort som oftest på abortklinikker, og derfor har man kunnet foretage en

registrering over, hvor mange liv der er reddet igennem årene som mere eller mindre direkte resultat af kampagnen.

- Over 14.600 små børn er reddet, fordi kvinder fortrød deres beslutning og beholdt barnet.
- 96 abortklinikker er lukket i denne periode i USA.
- 78 'abortarbejdere', knyttet til disse klinikker, har forladt deres job.

I dag er hovedkvarteret for 40 Days for Life placeret i en bygning, der tidligere husede en af Planned Parenthoods mange abortklinikker, der blev nedlagt for få år siden – og netop i den by, hvor det hele startede.

-ehw

BARRIEREN DER GIVER LIV

Af Vibe Ryberg, læge

HVORFOR KAN EN KVINDES KROP BEKÆMPE DEN MINDSTE VIRUS, MEN UNDGÅ AT UDSTØDE ET FOSTER, DER GENETISK ER MEGET FORSKELLIGT FRA HENDE SELV? OG HVORDAN KAN DER KOMME NÆRING TIL DET LILLE MENNESKE, MEND IKKE DRÆBENDE CELLER FRA HENDES IMMUNFORSVAR? SVARET ER KOMPLEKST, MEN ENKELT: PÅ GRUND AF DEN BARRIERE, DER FINDES I MODERKAGEN: PLACENTABARRIEREN.

VOKSER IND I LIVMODEREN

Moderkagen, placenta, er en ganske særlig struktur, der dannes af nogle af det befrugtede ægs celler. Omkring otte dage efter befrugtningen sætter det sig fast og graver sig helt ned i livmoderens slimhinde, der på det tidspunkt har vokset sig stor og svampet. Det er vigtigt, for at ægget får givet signaler til moderen om, at der ikke skal komme en menstruation, og det sker ved forskellige signalmolekyler, blandt andet hCG, som man kan måle i en graviditetstest. Efterhånden lukkes hullet i slimhinden helt, og der kommer en lille bule, som ægget sidder under. Rundt om det befrugtede æg svulmer vævet op, og der vokser blodkar fra livmoderen ind i placenta. På den måde skabes moderkagen af materiale fra to individer.

ENERGIOVERFØRSEL

Moderens og barnets blod løber tæt forbi hinanden i moderkagen. Det sker, for at de kan udveksle gasser og næringsstoffer, samt for at barnet kan udskille affaldsstoffer. Når moderen spiser mad, bliver den brudt ned til små dele, som fragtes til barnet. Også vitaminer og mineraler er vigtige for cellerne, og medicin og hormoner passerer også over i fosteret via navlestrengen. Der giver næringsstofferne barnet energi, så det kan vokse og bevæge sig.

BESKYTTELSE MOD INFEKTIONER

Antistoffer passerer også til barnet, så det er beskyttet mod infektioner i de første levemåneder uden for livmoderen. Hvis moderen har en smitsom sygdom, fx hiv, beskytter moderkagen også, idet den tilbageholder smitten. Nyere forskning tyder desuden på, at fosteret også kan sende stamceller til moderen, hvis hun på grund af sygdom skulle have brug for det.

FORSKELLIGE BLODCELLER

Egentlige blodceller deler mor og barn dog ikke. For barnet kan have en anden blodtype end moderen, og hvis blodet blev blandet i større mængder, ville en eller begge dø. De røde blodceller fragter ilt. Fosterets hæmoglobin, det iltbindingende molekyle i de røde blodlegemer, har en lidt anden struktur og binder ilt stærkere til sig, så iltten nemmere vandrer over i fosterets blod. Når barnet har brugt iltten, sender den affaldsproduktet CO tilbage via moderkagen, hvor det transporteres med moderens blod til hendes lunger, hvor det udåndes.

HORMONER

Moderkagen producerer også hormoner, bl.a. østrogen, progesteron, hCG. Østrogen øger blodtilførslen til livmoderen, så den kan vokse. De andre hormoner påvirker æggestokkene, så graviditeten fortsat opretholdes. Også

moderens hjerne påvirkes, så hun bliver mere sensitiv.

ENGANGSBRUG

Omkring uge 35 er moderkagen størst. Her strømmer i alt ca. 1.000 liter blod gennem den dagligt. Ved fødslen er den ca. 20 cm i diameter og 3 cm tyk. Den vejer 400-800 g. Det er et organ, der kun bliver brugt én gang, hvorefter den udstødes i forbindelse med fødslen.

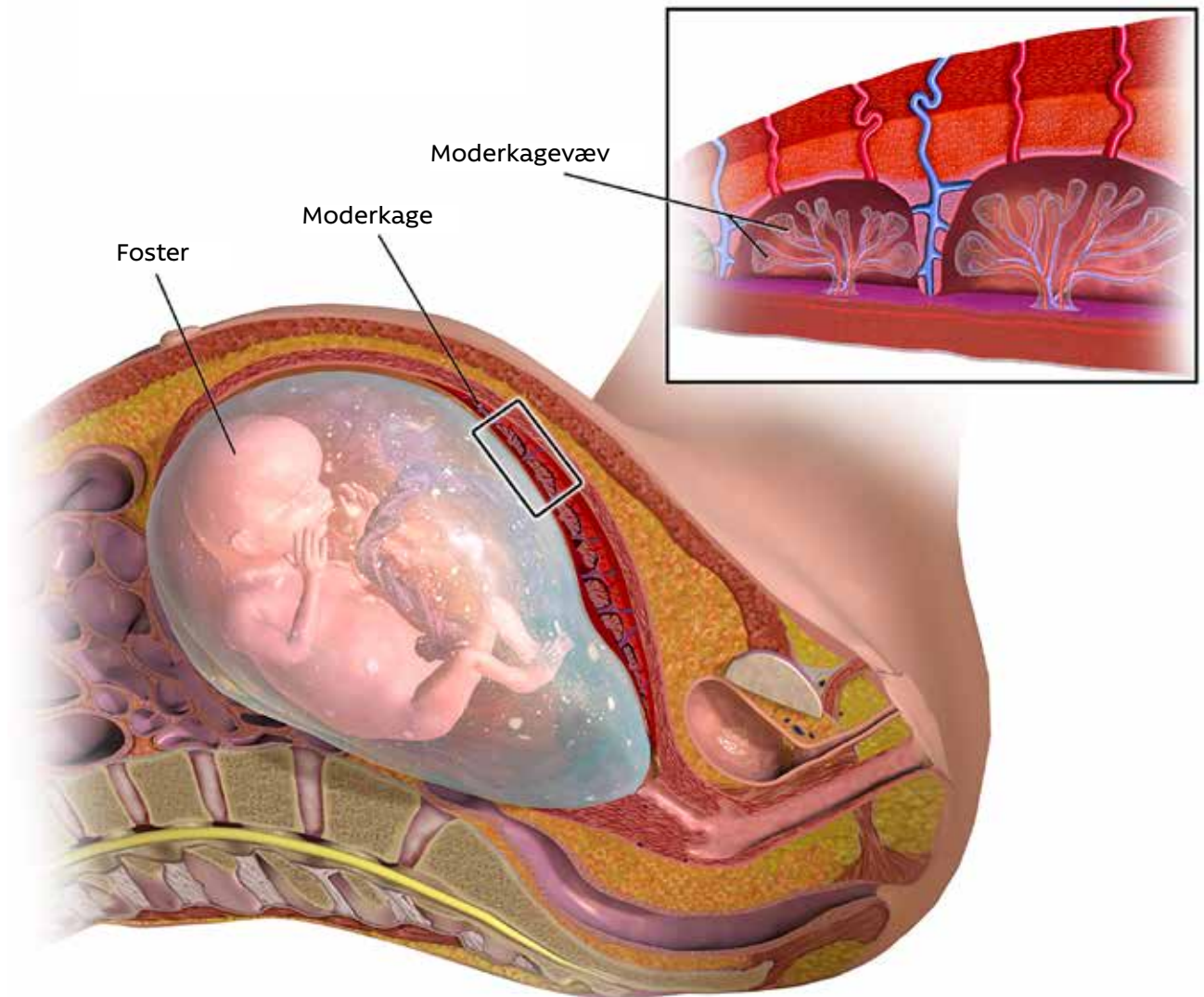
MANGE FUNKTIONER

For barnet er moderkagen altså både mave-tarm-kanal, lunge, lever, nyre, hormonproducent og immunforsvar. Uden den kunne barnet ikke leve, og det er vigtigt, at den fungerer konstant, for ellers kan barnet blive sygt senere i livet.

TO FORSKELLIGE MENNESKER

Placentabarrieren er ikke i sig selv et argument for livets ukrænkelighed, men den beskriver den symbiose, der er mellem mor og barn og understreger, at der er tale om to individer, der er adskilt på celleniveau, men bundet sammen i et afhængighedsforhold. Et foster er altså ikke en del af moderens krop, et argument som ellers ofte fremføres af aborttilhængere, men en kompleks og selvstændig organisme, der vokser og er i live takket være dets moderkage.

**"PLACENTABARRIEREN ... BESKRIVER DEN SYMBIOSE, DER ER MELLE
MOR OG BARN OG UNDERSTREGER, AT DER ER TALE OM TO INDIVIDER,
DER ER ADSKILT PÅ CELLENIVEAU, MEN BUNDET SAMMEN I ET
AFHÆNGIGHEDSFORHOLD"**

LEDERSKIFTE PÅ ABORTLINIEN

SOCIALRÅDGIVER MARIANNE JØRGENSEN BEGYNDTE SOM LEDER AF ABORTLINIEN VED ÅRSSKIFTET OG AFLØSTE DERMED KARINA BORCHER ANDERSEN. HUN TRÆKKER PÅ ET GODT ERFARINGSGRUNDLAG I MØDET MED SÅRBARE MENNESKER FRA SIT ARBEJDE.

Hun forklarer, hvorfor hun søgte stillingen: "Jeg brænder for at arbejde med børn og deres familier og har gjort det en stor del af mit liv. Jeg synes, det er enormt værdifuldt at række en hånd til dem, der har det svært og har brug for hjælp".

Marianne har i en periode arbejdet i familieambulatoriet med gravide med misbrugsproblemer. "Der mødte jeg kvinder, som havde mange overvejelser i løbet af deres graviditet. Beslutningen lå hos dem selv, men jeg var der for at lytte og give dem råd og vejledning om deres muligheder. Jeg ser rådgivningen på Abortlinien som udtryk for det samme".

Marianne ser frem til at inddrage det kristne værdigrundlag i arbejdet, "at vi som mennesker er værdifulde fra undfangelsen", som hun udtrykker det.

"Jeg glæder mig også rigtig meget til at værdsætte de frivilliges indsats og skabe gode rammer for dem", og hun ser også ser frem til at møde de mange historier fra menneskers liv og være med til at hjælpe dem videre, når livet er svært.

Marianne håber også at kunne

bidrage til at realisere projekt Kostbar(n), et projekt, som har været i støbeskeen et stykke tid. Det er et ønske om at udbygge Abortliniens diakonale aspekt, og hvor forsamlinger og menigheder opfordres til at organisere konkret hjælp til sårbare gravide og mødre. "Diakoni er meget livgivende", siger Marianne, der i en svær periode selv har oplevet diakoniens hjælpende hånd fra andre mennesker.

"Jeg glæder mig til at arbejde for sagen, før de ufødte børn har retten til at leve", slutter den 44-årige Marianne, som oprindeligt er fra Lolland, men de sidste mange år har boet i Sønderjylland nær Agerskov med ægtefællen John Erik og 3 børn i alderen 11-16 år. Hun er engageret i Agerskov Valgmenighed og Luthersk Missionsforening, hvor hun også er aktiv i frivilligt arbejde.

Vi ser i Retten til Liv frem til samarbejdet med Marianne.

-ehw

ÅRSMØDE
2019

6. april 2019

Kronjyllands Frimenighed
Grenåvej 34 A
8960 Randers

Program:

- Kl. 9.30: Ankomst, kaffe m. rundstykker
- Kl. 10.00: Foreningens årsmøde
Bliv opdateret på abortsituationen, Retten til Livs indsats og nye tiltag og planer.
- Kl. 12.00: Frokost
- Kl. 12.45: Retten til Liv gennem 25 år. Video til anledningen.
Foreningens første formand, Orla Villekjær, giver et tilbageblik og kigger fremad.
- Kl. 13.15: **Når de svageste frarøves deres menneskeværd**
Foredrag ved frimenighedspræst Jens Lomborg
Efterfølgende drøftelse
- Kl. 15.00 Kaffepause med fødselsdagskage
- Kl. 15.30 **Færøerne – et fyrtårn i Atlanterhavet**
Sofus Gregersen, formand for den færøske søsterorganisation Provita, beretter om deres situation og presset for indførelse af fri abort fra bl.a. dansk side.
- Kl. 16.00 Forbønsgudstjeneste med nadver, inspireret af fastetidens '40 dage for liv'-kampagne.
- Kl. 16.45 Årsmødet slut

Pris for deltagelse i årsmødet inklusiv forplejning: 100 kr.

Halv pris for studerende og unge under 18 år. Børn gratis.

Tilmelding til sekretariatet: jegvilleve@rettentilliv.dk / tlf.: 47 52 44 84

Hvis man ønsker frokost, er seneste tilmeldingsfrist den 4. april

**Vær med til at markere Retten til Livs 25 år
i et inspirerende fællesskab!**

Følg os på: www.rettentilliv.dk

Retten til Liv

rettentilliv.blogspot.dk

Når de svageste frarøves deres menneskeværd

Retten til Liv

ÅRSMØDE
2019

"Mennesket skabt i Guds billede rodhugges, hver gang et barn aborteres".

Med disse ord beskrev den kendte norske præst og abortmodstander, Børre Knudsen, hvordan noget afgørende sættes på spil i vores Gudsopfattelse, hvis kirken opgiver kampen for de ufødtes menneskeværd.

Er det gået op for os, hvor stor en hån mod skaberen det er, når vi rører ved det menneske, som Gud har skabt i sin kærlighed? Gud, der selv blev født som menneske. Har vi ladet den fri abort ødelægge vores Gudsbillede?

KOM OG HØR JENS LOMBORG

– præst i Skjern Bykirke og formand for Evangelisk Luthersk Netværk,

klæde os på til et opgør med den vildfarelse og den fortielse, der øjensynlig finder sted langt ind i kirkens rækker, og som dermed kommer til at påvirke vores opfattelse af Gud.